

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čkovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Priprave na volitve.

Reklamacije.

Za te volitve gredo priprave zelo hitro. Zakon o volilnih imenikih je izšel 7. septembra z datumom 6. septembra. Občine so dobile nalog, da morajo volilne imenike zgotoviti do 16. septembra. Z dnem 20. septembra so volilni imeniki že lahko javno razpoloženi. Od onega dneva, ko je volilni imenik javno razpoložjen je samo tri dni časa za reklamacije. Ako bo imenik 20. septembra že javno razpoložjen, bo 23. septembra zadnji dan za reklamacije. Čitatelje opozarjamo na to, da ne bodo zamudili roka. Ako vidite, da je kdo neroden in si ne zna pomagati, pomagajte mu drugi, ki ste dovolj brihtni. Vsak državljan naj ima sedaj kot svojo glavno skrb, da je v volilnem imeniku

Kako napravim reklamacijo?

Reklamacijo mora napraviti vsak zase ali tudi za drugega, ki še ni v volilnem imeniku, pa po zakonu spada vanj. V volilni imenik spadajo vsi moški, ki so bili 21 let stari vsaj do dne 6. septembra in so šest mesecev v občini, razven državnih nastavljenec, ki se vsi takoj vpišejo. Dokazati moraš, torej pri reklamaciji:

1. Da si star 21 let.

2. Da si državljan kraljevine Jugoslavije.

3. Da prebivaš že šest mesecev v občini.

Zato potrebuješ:

1. Potrdilo župnega urada, ako že nimaš krstnega lista.

2. Domovnico svoje občine.

3. Potrdilo domače občine (v mestih policije), da šest mesecev že stanuješ v občini.

S temi tremi dokumenti greš na občino in zahtevaš, da te vpišejo v volilni imenik. Za ta potrdila in tudi vpis ne smejo uradi ničesar računati. V občini napravijo zapisnik, ki ga podpišete, da ste vložili reklamacijo. Lahko pa to napravite tudi sami. Napišite takole:

Županstvo

v

Podpisani nisem vpisan v volilni imenik. Z dokumenti, ki jih prilagam, dokazujem, da sem 21 let star, da sem državljan kraljevine Jugoslavije in da že šest mesecev prebivam v občini.

Prosim, da me vpišete v volilni imenik.

Kraj, dne

Podpis.

Kako napravim reklamacijo za drugega.

Preskrbeti je ista tri potrdila: 1. od župnega urada, kdaj je rojen oni, ki ga misliš reklamirati, 2. domovnico, ali začasno potrdilo občine, da je državljan kraljevine Jugoslavije, 3. potrdilo občine, da biva dotični v občini že nad šest mesecev. Vloga na občino se napravi takole:

Županstvo

v

V volilnem imeniku je izpuščen star ... , stanuje v, h. št. ... , akoravno ima volilno pravico na podlagi sledečih potrdil:

1. Je glasom potrdila župnega urada bil dne 6. septembra 1931 že star 21 let.

2. Je glasom domovnice, ki jo prilagam, državljan kraljevine Jugoslavije.

3. Glasom potrdila občine prebiva v njej že nad šest mesecev.

Na podlagi zakona o imenikih zahtevam, da se ga vpiše pravilno v volilni imenik.

Kraj, dne

Podpis in natančni naslov onega, ki vloži reklamacijo.

Izbris iz volilnega imenika.

Enako kakor za vpis se tudi za izbris pripravi potrebne dokumente in se onega, ki ni upravičeno vpisan izreklamira. Recimo, da se je preselil, da ni dovolj star, da je umrl, ali pa da je kot kaznovan izgubil volilno pravico. Vendar je na vsak način sedaj bolj važno, da se skrbi predvsem za vpis upravičenih, za izbris pa le tam, kjer se sumi, da bo dotični to zlorabljal. Napravi se enaka vloga na občino.

Zahtevajte potrdilo reklamacije.

Vsak, ki je vložil reklamacijo na občino, naj zahteva potrdilo. Na potrdilu naj bo tudi navedeno, katera potrdila ste priložili. Tudi to potrdilo je takse prosto.

Natančni volilni imeniki.

Naši župani itak vršijo svojo težko župansko mesto po vsej vestnosti, ki

je sploh mogoča. Zato bodo tudi volilni imenik sestavili točno. Banska uprava v Ljubljani je poleg tega, kar je v zakonu določenega, še odredila županom pomoč pri tem težkem delu. In sicer je v vsaki občini bil določen poseben učitelj, ki na svojo osebno odgovornost mora paziti, da bodo imeniki pravilno in pravočasno urejeni. Gg. župani bodo bankski upravi za to naklonjenost gotovo hvaležni, ker imajo itak veliko dela in bodo radevolje dovolili, da jim ti gg. učitelji pomagajo imenike sestaviti in prepisati. Ker so imeniki sedaj že zgotovljeni, pride pomoč učiteljstva v poštev pri reklamacijah. Na vsak način naj se res vse stori, da bodo imeniki natančni, da bodo vsi vedeli, kolikor je v Jugoslaviji volilcev.

Volilni zakon.

Volilni zakon je objavljen. Parlament bo štel 305 poslancev, v Dravski banovini jih bo 25.

Kandidatne liste.

Najdalje 25 dni preje, ko se vršijo volitve, je treba vložiti kasacijskemu sodišču v Beogradu državno kandidatno listo v potrdilo. Ta kandidatna lista se sme vložiti, ako je za celo državo. Samo za Slovenijo, ali Hrvatsko ali Srbsko se lista ne more vložiti. Nosilec kandidatne liste mora imeti najmanj 60 podpisov — predlagatelj — iz vsakega sreza v državi. Poleg tega nosilca liste mora kandidatna lista imeti za vsak srez najmanj po enega kandidata. Tak sreski kandidat mora imeti najmanj 200 podpisov — predlagatelj in potrdilo, da je nosilec državne kandidatne liste, na katero se kandidat veže, pristal na njegovo kandidaturo. Tistih 200 podpisov in to potrdilo rabi sreski kandidat za prijavo svoje kandidatne pri srezkem sodišču. Nihče ne sme v dveh in več srezih kandidirati. Vsak kandidat mora imeti tudi namestnika.

Kako bodo volili volilci v Jugoslaviji?

Volitve bodo vse na en dan. Kakor se pripoveduje, najbrž okrog 15. novembra. V vsaki občini bodo volišča. Če je velika občina, bo imela več volišč. Najbolj zanimivo pa bo pri teh volitvah, da ne bodo več volili s kroglicami, pač pa — glasno, z besedo. Volitve so torej javne. Ko bo volilec povedal svoje ime,

ko se bo ugotovilo, da je res vpisan v volilni imenik, bo moral na glas povedati, koga voli. To se bo tudi zapisalo in bo ostalo v zapisniku, da je ta in ta volil za tega in tega. Volitve so povsem svobodne in imajo volilci pravico glasno povedati, koga volijo.

Tudi ni volilne dolžnosti in lahko vsek od volitev izostane, ako hoče ter se mu zaradi tega ne more nič zgoditi. Volilni zakon je v tem oziru svobodoljuben.

Bodimo previdni glede podpisov!

Kakor smo povedali zgoraj, mora nosilec državne kandidatne liste v vsakem srezu imeti najmanj 60 podpisov predlagateljev, ki so v volilnem imeniku vpisani. Vsak srezki kandidat pa jih mora predložiti 200 podpisov.

Izvedeli smo, da bodo že v kratkem začeli te podpise zbirati. Bodite pa previdni in ne dajte podpisov nikomur, ki vam ni poznan, da je istega mišljenja kakor ste vi! Nekateri bodo lagali, drugi zopet grozili, vi storite, kakor je vašemu mišljenju prav! Zavedajte se, da ste svobodni državljani in ne dajte se farbati in ne plašiti. Ako ste v dvomu, vprašajte prijatelje in znanca, posebno značajne ljudi, o katerih veste, da so zvesto na braniku pravic našega ljudstva, oni vam bodo prav svetovali. Zoper svoje mišljenje svobodni državljan ničesar ne stori, najmanj pa, da bi dajal podpise.

O poslancih.

Nosilec državne liste bo, če bo hotel, sprejemal posamezne kandidate iz posameznih srezov, ki imajo po 200 podpisov, kolikor jih bo hotel. Toda ti poslanci pozneje ne bodo smeli v klubu delati nikake opozicije, ker ga klub lahko takoj izključi. Tudi prestopiti v kak drug klub ne bodo mogli, ker s tem takoj izgubijo mandat. Tudi ne bodo imeli take imunite, kakor preje, ampak nekoliko manjšo. Izvolitev traja za štiri leta, ako seveda narodna skupščina ne bo preje razpuščena, kar volilni zakon tudi predvideva.

*



V DRUGIH DRŽAVAH.

Zborovanje Zveze narodov v Ženevi. Zadnjič smo poročali, da je bil izvoljen za predsednika Zveze narodov rumunski poslanik v Londonu Titulescu in je pri tozadevni volitvi propadel ogrski ministrski predsednik grof Appony. Razven imenovanega predsednika so še bili izvoljeni za urad Zveze narodov posebni predsedniki. Na splošni seji Zveze narodov dne 8. septembra je govoril kot prvi italijanski zunanji minister Grandi, ki je stavil predlog, naj prične takoj leto premirja v oboroževanju v času delovanja te konference, kar je bila za izvršitev razorožitve posebno praktična odredba. Grandi je nastopil tudi proti ustanav-



STARA, TEŽKA IN RDEČA VINA

se najbolje mešajo z Radensko Gizele mineralno vodo. Ta ne spremeni barve vina ter ustvari res prijetno in zdravo pijačo.

ljanju skupin držav na škodo in negotovost drugih. — Nadalje je bil soglasno sprejet predlog, da se sprejme Mehiko v Društvo narodov. — Dne 10. t. m. se je vršila v ženevski katedrali velika manifestacija v angleškem, francoskem in nemškem jeziku proti verskim preganjanjem v Rusiji.

V Avstriji so nameravali nasilnim potom odstaviti vlado. Vrhovni poveljnik avstrijske oborožene organizacije Heimwehr dr. Pfierner je izdal povelje, da v noči od sobote na nedeljo zasede Heimwehr razna glavarstva in industrijske kraje. Dr. Pfierner je izdal proglas na narod, v katerem odstavlja dr. Bureschevo vlado in se postavlja sam za krmilarja države, odvezuje vojsko, orožništvo, policijo ter vse državne uslužbenke prisegi stari vladi, obenem pa jih zapriše zase. Vlada je potom vojaštva obvladala položaj zase in udušila dvanajsturno revolucijo. Dr. Pfiernerja je hotela vlada vtakniti pod ključ, a je pravočasno pobežnil, pač pa so bili aretirani ostali voditelji heimverovcev.

Še o avstrijskem puču. Heimwerovski puč je osmešil to organizacijo v obeh celega sveta. Vlada nadaljuje s hišnimi preiskavami. Med drugimi je oblast zaprla bivšega avstrijskega ministra in vodjo Heimwehra kneza Starhemberga ter 20 heimwerovskih voditeljev. Heimwerovski puč je imel nekoliko uspeha edino na Gornjem Štajerskem, drugod pa nikjer. Proti glavnim krivcem ponesrečenega puča bo uvedeno postopanje radi upora.

Kandidat krščanskih socijalcev za predsednika avstrijske republike. Vodstvo avstrijske krščanske socijalne stranke je sklenilo dne 9. septembra, da kandidira sedanjega zveznega predsednika prof. Miklasa pri bodočih volitvah dne 18. oktobra za zopetnega zveznega predsednika.

Madžarska je zaprosila za 250 milijonov pengő posejila od Zveze narodov in je tudi predložila tozadevno spomenico. Madžari nočejo, da bi bili ponovno prisiljeni na ustavitev plačil in do uvedbe izrednih ukrepov.

Politično ozračje med Parizom in Berlinom zopet skaljeno. Zastopnika Nemčije sta se že poklonila zlati francoski zalogi v Parizu. Od pariškega obiska nemškega kanclerja dr. Brüninga in zunanjega ministra dr. Curtiusa se

govori in piše, da bosta posetila Nemce v Berlinu francoski ministrski predsednik Laval in zunanji minister Briand. Iz Pariza se pa sedaj raznašajo vesti, da bosta Laval in Briand zopet odložila obisk, ki je bil določen za dan 26. septembra. Zastopniki Francije v Berlinu so obvestili francoska državnik, naj se še ne podasta v Berlin, ker bi ju nemško prebivalstvo, nahujskano od nacionalističnega tiska proti Franciji, sprejelo povsem hladno. Sedanji čas ni prikladen za obisk francoskih ministrov, ako se ne posreči francoskim in nemškim državnikom v Ženevi, razčistiti še danes skaljenega ozračja med obema državama.

Nemška vlada je povabila za 27. sept. v Berlin francoskega ministrskega predsednika Laval in zunanjega ministra Brianda. Laval je vabilo sprejel.

Nemška narodno socijalna stranka je naznanila, da se bodo vrnili njeni poslanci meseca oktobra v parlament. Povrat nacionalistov bo povzročal samo nemire v zbornici.

Poljski maršal Pilsudski se brani s proglašitvijo prekisoča. Pred tedni je bil umerjen predsednik narodnega bloka, poslanec Tadej Holowka. Cela Poljska je uverjena, da je bil ubit od tajne organizacije Ukrajincev. — Po vzhodni Galiciji so se še po starem vzgledu razmnožile tolovajske bande. Omenjeno je dalo maršalu Pilsudskemu povod, da je izdala vlada ukaz o proglašitvi prekisoča. Preki sod pa ni naperjen le proti političnim zločinom, ampak velja tudi za zločin umora in glede organizacije roparskih tolp. V smislu novega izrednega zakona o prekem sodu se izvrši smrtna obsodba tekom 24 ur. Vse je uverjeno, da se je poljska vlada na pritisk Pilsudskega s prekisočdom prenela.

Iz španske republike. Španska republika in Vatikan se pogajata za sklep nove medsebojne pogodbe. Časopisje naglašja, da bo dosežen v vsem sporazumu, le glede jezuitov ne, kojih izgon zahtevajo framasonski republikanci. Red jezuitov je pripravljen na vse in je že spravil na varno v inozemstvo vse znamenitosti, posebnosti in dragocenosti. — Poslanci avtonomije zahtevajoče Katalonije so se sporazumeli s predsednikom španske vlade Zamorro v toliko, da se bo spremenila španska ustava tako, da bo soglašala z ustavo Katalonije.

Angleški parlament se je sestal na izredno zasedanje dne 8. septembra. Ministrski predsednik Macdonald je bil sprejet v zbornici z velikim navdušenjem. Predsednik je pojasnil poslanecem angleško finančno krizo, ki ne obstoja v pomanjkanju narodnih pomožnih virov, ampak v pomanjkanju trenutnega zaupanja. Macdonald je zaključil svoj govor s prošnjo, da podpira zbornica vlado v njenem delu. Njegova vlada bo ostala tako dolgo na krmilu, dokler ne bo rešena denarna in sploh gospodarska kriza. — Na zgoraj omenjeni seji se je vršilo tudi glasovanje za zaupnico vladi, ki je bila sprejeta z 59 glasovi v razmerju 308 proti 250 glasovom. Za vlado je glasovalo